

варіантів, студент відбирає кращий.

«Круглий стіл» признається сьогодні однією з найбільш ефективних форм навчання фахівців. Міждисциплінарний «круглий стіл». На заняття виносяться теми, яку необхідно розглянути в різних аспектах: політичному, економічному, юридичному і так далі. На заняття запрошуються викладачі різних кафедр, фахівці, окремі посадові особи.

Між студентами розподіляються завдання для підготовки повідомлень по темах. У завершальній частині представники кафедр, запрошені особи коментують їх, дають рекомендації.

Професійний тренінг – форма активного навчання фахівців, призначена для формування комплексних навиків конкретного виду ділової поведінки (професійної діяльності і професійного спілкування). Це досягається в ході ігрового імітаційного моделювання до вирішення професійно орієнтованих ситуацій, що безперервно ускладнюються, при педагогічно доцільному поєднанні індивідуальної і групової ігрової діяльності студентів.

Самостійна робота студентів грає важливу роль і в піз-

нальному процесі. Не можна розглядати засвоєння знань як простий процес передачі знань від викладача до студента без урахування розумової діяльності самого студента. Пізнання без активності самого студента неможливе. Для продуктивної самостійної роботи студентів необхідно працювати над собою, виробляти в собі такі якості як увагу, відповідальність, наполегливість в подоланні труднощів і ін. Студентів необхідно також розвивати уміння роботи з книгою, конспектом, розбиратися в принципових схемах.

Висновок. Таким чином, у сучасних умовах формування професійної компетентності майбутніх фахівців фізичної реабілітації однією з фундаментальних базових компонентів їх професійної підготовки є використання вищезазначених педагогічних умов, що значно підвищить якість навчально-виховного процесу.

Подальшим напрямом дослідження можливе як аналіз практичного впровадження зазначених педагогічних умов у навчальний процес підготовки фахівців фізичної реабілітації.

Література і джерела

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 2. Особистісно-орієнтований підхід : науково-практичні засади / І.Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 344 с.
2. Бороздина Г.В. Психологія делового об'єднання / Г.В. Бороздина. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 224 с.
3. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования / В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 208 с.
4. Зязюн І.А. Філософія практико-зорованої методології педагогічної дії / І.А.Зязюн // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. / гол. ред. В.К. Буряк – Кривий Ріг : КДПУ, 2004.
5. Подласый И.П. Педагогика: 100 вопросов – 100 ответов : [учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед.] / И.П. Подласый – М. : ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. – 368 с.
6. Сухомлинська О.В. Актуальні проблеми виховання молоді на сучасному етапі / О.В.Сухомлинська // Педагогічні науки: зб. наук. праць. Вип. 34. / відп. ред. Є.С. Барбіна. – Херсон : ХДУ, 2003. – С.8-11
7. Щербань П.М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. / П.М. Щербань. — К.: Вища школа, 2002. — 215 с.

В статье раскрыто содержание определенных в исследовании педагогических условий подготовки специалистов физической реабилитации в высших учебных заведениях. Коротко показаны их особенности и влияние этих условий на качество подготовки специалистов как одного из основных составляющих фундаментальных базовых компонентов совершенствования учебно-воспитательного процесса в вузе.

Ключевые слова: педагогические условия, учебный процесс, профессиональная компетентность, самостоятельная работа, индивидуально-психологические особенности, профессиональный тренинг, компонент, педагогическое мастерство.

The content of pedagogical conditions of specialists in physical rehabilitation in higher educational establishments, is determined in the research, has been revealed in this article. Their peculiarities and influence on the quality of future specialists training as one of the main composing fundamental basic components of educating and upbringing process have been considered.

Key words: pedagogical conditions, educational process, professional competence, individual work, individual and psychological peculiarities, professional training, component, pedagogical mastery.

УДК 37.035.3-053.6

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ В ПІДЛІТКІВ (50 – 60-ті рр. ХХ ст.)

Кузан Надія Іванівна
м.Дрогобич

Актуальність теми обумовлена нагальними проблемами виховання дітей, формування у них працелюбності. Розкрито історико-педагогічний досвід формування позитивного ставлення до праці у підлітків в Україні упродовж 1950 – 1970 рр., який є цінним для організації педагогічного процесу. Розглянуті в статті психологічний і дидактичний фактори, які впливають на формування позитивного ставлення до праці; роль ручної та суспільно корисної праці у виховному процесі, умови та вимоги до організації праці, які можуть бути використані у подальшому при формуванні позитивного ставлення до різних видів праці в сучасних умовах.

Ключові слова: підлітки, позитивне ставлення до праці,

педагог, школа, Україна.

Проблема виховання позитивного ставлення до праці на всіх етапах розвитку людства була однією з його найважливіших суспільних турбот. Сьогодні це питання залишається одним із найактуальніших. Праця як цілеспрямована діяльність людини відіграє визначальну роль у житті суспільства й окремого індивіда, оскільки лише завдяки їй створюються матеріальні й духовні цінності, а відтак задовольняються біологічні, соціальні й духовні потреби. Без неї саме існування і суспільства, і людини є неможливим. Праця займає чільне місце у навчально-виховному процесі, що дуже важливо для молодого покоління. У про-

цесі праці та трудового виховання у молоді формується інтерес до неї, розуміння її значення, виробляються трудові вміння й навички, бажання виконувати посильні трудові завдання, виховується повага до людей праці. У процесі праці учень одержує моральне задоволення від реалізації своїх зусиль і здобутих результатів тощо. Слід зазначити, що для вивчення засобів, методів та способів формування позитивного ставлення до праці на сучасному етапі цінним є практичний досвід організації навчально-виховного процесу другої половини ХХ століття.

Праця – провідний засіб формування особистості, основа суспільного прогресу. У процесі праці люди вдосконалюють не тільки засоби виробництва, а й розвивають свої фізичні та інтелектуальні можливості, виявляють справжню людську сутність, утверджуються як суспільні істоти [3, с. 3]. Окремі аспекти трудового виховання знайшли відображення у працях В. Близнюка [1]; Б. Мельниченка [5]; І. Левченка [3]; І. Матюші [4]; М. Рябухіна [8]; В. Сухомлинського [9]; І. Ткаченка [10]; О. Шушківського [11]. Однак у цих роботах розглядаються переважно питання трудового виховання учнів. Проблема формування позитивного ставлення до праці в учнівській молоді не знайшла належного висвітлення.

Мета статті – розкрити психолого-педагогічні засади формування позитивного ставлення до праці у підлітків в Україні упродовж 1950 – 1970 рр.

На розв'язання проблеми формування в учнів комуністичного ставлення до фізичної праці були спрямовані постанови з'їздів Компартії України. Зокрема, питання про політехнічне навчання, трудове виховання та шляхи їх здійснення розглядалися на ХІХ та ХХ з'їздах КПРС. У матеріалах з'їздів зазначалось, що у тридцятих роках ХХ ст. школа головну увагу приділяла забезпеченню учнів загальноосвітньою підготовкою для вступу до вищих навчальних закладів, не приділяючи необхідної уваги залученні дітей і молоді до посильної участі у суспільно корисній роботі. Через відірваність навчальних програм середньої школи від реального життя багато хлопців і дівчат не мали практичних трудових навичок, не знали виробництва.

Із метою надання допомоги школі в ознайомленні учнів з основами сучасної техніки, досягненнями науки, а також виховання творчого ставлення до праці, збільшення мережі шкільних технічних гуртків та залучення учнів до суспільно корисної праці в країні організовувалися різноманітні конкурси й олімпіади. У 1961/62 н. р. проходив республіканський конкурс “Юні техніки – Батьківщині”, в якому взяли участь 25 тисяч технічних гуртків, у яких навчалось 320 тис. юних техніків. У результаті проведеного конкурсу учасниками було виготовлено багато різних реле-автоматів, верстатів з автоматичним керуванням, моделей сільськогосподарських машин з елементами автоматики, електронно-обчислювальних машин, навчально-наочних посібників [7, с. 2].

У постанові ЦК КП України “Про дальше поліпшення роботи по професійній орієнтації та трудовому вихованню учнів в загальноосвітніх школах Української РСР” (від 15 жовтня 1969) особливо акцентовано на розробці в кожній школі стрункої, науково обґрунтованої системи трудового виховання, яка б забезпечила формування в учнів творчого ставлення до праці. Відповідно до постанови були затверджені “Заходи по дальшому поліпшенню роботи по професійній орієнтації та трудовому вихованню учнів у загальноосвітніх школах Української РСР”, серед яких слід виокремити необхідність систематично висвітлювати на сторінках республіканських та обласних газет і журналів, по радіо та телебаченню найкращі досягнення педагогічних колективів із трудового виховання учнів і свідомого вибору нами професії [6].

Аналіз історико-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що навчально-виховна робота в загальноосвітній школі упродовж 50-60-х років ХХ ст. була сконцентрована на вдосконаленні навчальних планів і програм; забезпеченні шкіл необхідною навчально-матеріальною базою (підручники,

кабінети, майстерні), відповідно до сучасного рівня розвитку науки і техніки; укомплектуванні шкіл кваліфікованими педагогічними кадрами для викладання предметів політехнічного циклу і праці; виробленні єдиної для всіх шкіл науково обґрунтованої системи трудового виховання.

Актуальність проблеми підготовки учнів до творчої праці в народному господарстві була зумовлена досягненнями науково-технічного прогресу, застосуванням у виробництві новітніх техніки й технології вимагав від працівників творчого підходу, а це, на думку І. Левченка, І. Матюші, є важливим засобом підвищення продуктивності праці, дальшого зростання економічної могутності держави, а також джерелом духовного і морального збагачення особистості [3].

Аналізуючи спільну роботу школи і робітничих колективів у вихованні комуністичного вставлення до праці у підлітків, В. Близнюк робить висновок, що тільки така співпраця сприяє формуванню позитивного ставлення до праці. А це можливо за таких умов: обліку і формування інтересу учнів до різних видів трудової діяльності; налагоджена системи взаємозв'язку і єдності виховних впливів партійних і комсомольських організацій, колективів вчителів шкіл та робітників підприємств; всебічне ознайомлення школярів з виробництвом, умовами праці, вивчення техніки безпеки; усвідомлення вихованцями високої мети і суспільної значущості праці [1, с. 25].

Система трудового виховання повинна об'єднувати зміст, форми й методи теоретичного та практичного політехнічного і трудового навчання, яке здійснюється на основі поєднання навчання із суспільно корисною працею - як на уроках, так і в поза-класній роботі [8]. Основою трудового виховання є опанування учнями теоретичних знань і практичних умінь застосовувати їх на практиці, в житті. Систематичну роботу з формування позитивного відношення до праці потрібно починати з перших днів перебування дітей у школі. Провідне місце у цьому процесі належить ручній праці, до змісту якої входять: трудові завдання дослідницького характеру, моделювання і конструювання простих приладів, елементарні технічні відомості, доступні вимірювані графічні роботи, інформація про виробничо-трудова діяльність людей. Тобто система трудового виховання охоплює ті види занять, які на основі ознайомлення з конкретними видами праці та професіями розв'язували б завдання профорієнтації, виявлення і розвитку здібностей дітей, їхніх нахилів.

На основі аналізу досвіду роботи шкіл, М. Рябухін розкриває дидактичні основи зв'язку основ наук із практикою, життям, продуктивною працею. Для учнів він рекомендує такі форми та методи практичних занять: комплексні екскурсії, спостереження, досліди, лабораторні і практичні заняття, при цьому наголошує на необхідності правильно поєднувати словесний вплив із практичною діяльністю підлітка, що забезпечуватиме виховання психологічної і практичної готовності учнів до праці [8, с. 15].

У досліджуваній період педагогі особливо ретельно стежили вікові, анатомо-фізіологічні, психічні, а також індивідуальні особливості дітей (стан здоров'я, попередній трудовий досвід, звички, особливості нервової системи). Правильна організація трудового виховання підлітків передбачає залучення до праці всіх без винятку учнів. У цьому процесі доцільно використовувати методи переконання, заохочення і покарання, з акцентом на двох останніх. Трудове виховання підлітків найкраще здійснювати під час колективної роботи, де виховується почуття дружби і товариства, взаємодопомоги, поваги до людей праці, відповідальності за доручену справу [5].

У формуванні позитивного ставлення до праці значну роль відіграють вироблені навички самообслуговування учнів (догляд за одягом, особиста гігієна тощо). Трудову діяльність підлітків потрібно наповнювати елементами гри і романтики, що сприяє розвитку у дітей фантазії, винахідливості, творчості. Велике значення у цьому процесі має особистість учителя, який розвиває волю й ініціативу школярів. Дуже добре, якщо вчитель працює разом з учнями. “Якщо вчитель сам не ухилиється від

роботи, якщо учні бачать, що їх вихователь не тільки взагалі керує їх працею, а й поділяє разом з ними всі труднощі і сам уміє й любить працювати, то приклад учителя набуває великої сили. Тоді приходить повага і любов до вчителя і до праці" [11, с. 20]

На виховання позитивного ставлення до праці суттєво впливають матеріальні та моральні (готовність працювати на користь народу, відповідальність перед суспільством, усвідомлення свого громадянського обов'язку, потреби у праці) мотивами. Планування суспільно корисних заходів школи, виконання невідкладних сезонних сільськогосподарських робіт сприяють формуванню не тільки позитивного ставлення до праці, а й виховують бережливість, ощадливість, психологію справжнього господаря.

У виховання позитивного ставлення до праці велику роль відіграє вибір виду суспільно корисної праці. Що більш потрібно буде праця і що більше вона зрозуміла дітям, то суттєвішим буде її виховний вплив. Дуже важливо залучати учнів до посилюючої їм праці, в якій вони можуть виявити свою ініціативу і застосувати набуті знання. Непосильна робота, як і дуже легка, може спричинити негативне ставлення до неї. При виборі трудових навантажень потрібно враховувати індивідуальний підхід до учнів. О. Шушківський стверджує, що до учнів треба уважно придивлятися, помічати їхні нахили, а найкраще це робити під час виконання конкретної роботи, на екскурсіях [11, с. 28].

Позитивного ефекту можна досягти за умов вибору тільки тих видів праці, які пронизані політехнічним змістом; забезпечення раціональної організації праці і правильного керівництва нею; прищеплення школярам правильного розуміння праці, її перетворювальної сили і краси. Успіх роботи школярів залежить від конкретності завдання, його посилюючості, наявності добрих знарядь праці, правильної розстановки членів колективу і своєчасного контролю за виконаною роботою. А. Глуценко робить висновок, що саме змістовна праця, її правильна організація, своєчасна допомога з боку вчителя та його особистий приклад – все це допомагає учням зрозуміти значення своєї роботи, розвиває їх ініціативу, творчі здібності, виховує привичку і вміння працювати в колективі [2, с. 36].

Шляхом поєднання словесних засобів переконання (роз'яснення суспільного значення праці, бесіди, диспути, політінформації) із трудовою діяльністю учнів у різних видах суспільно продуктивної праці забезпечується поступове злиття способів дій і мотивів праці, внаслідок чого формується їх стійка трудова суспільна активність як важлива моральна риса особистості [4, с. 184]. Ставлення школярів до продуктивної праці залежить від низки суб'єктивних і об'єктивних факторів, і включає їх мотивацію до створення матеріальних цінностей; до

певного виду трудової діяльності і в конкретній праці у певних виробничих умовах. Це, зі свого боку, забезпечує суб'єктивне почуття задоволення або незадоволення роботою, тим чи тим видом трудової діяльності і працею взагалі. Праця задовольняє учнів тоді, коли вона відповідає їх інтересам і сприяє розвитку здібностей. Скажімо, до механізованих видів праці, діти мають підвищений інтерес, і тому така робота сприяє вдосконаленню майстерності і задоволенню інтелектуальних, моральних та естетичних потреб.

На розвиток творчого ставлення до праці впливають психічні (індивідуальні й вікові особливості дітей, їх здібності, темперамент, характер, пам'ять і мислення, інтереси, ступінь розвитку працездатності) і дидактичні (зміст роботи, організаційні форми та методика виховання у дітей творчого ставлення до праці) фактори [3, с. 10]. Розв'язуючи практичні завдання формування творчого ставлення до праці, необхідно, на думку І. Левченка, враховувати такі вимоги:

У 60-х рр. педагоги звертали особливу увагу на виховання в учнів комуністичного ставлення до праці, яке передбачало навчання дітей працювати в усіх сферах практичної діяльності, відповідно до своїх здібностей; виховання глибокого усвідомлення необхідності працювати для загального блага, любові і поваги до праці, потреби повсякденно трудитися; а також створення для учнів навчально-виховних і трудових ситуацій у школі, сім'ї і на виробництві з метою активного впливу на їх розумову та емоційно-вольову сфери [10, с. 93]. Підлітків доцільно включати в сферу виробництва, враховуючи відповідність між інтелектуально-технічним змістом праці і психічними особливостями учнів.

Виховання у дітей позитивного ставлення до праці В. Сухомлинський розглядав як важливий елемент духовного становлення підростаючої особистості. "Було б недостатнім і наївним сказати, що працелюбність виховується в процесі праці. Працелюбність як важлива риса морального обличчя виховується і в процесі духовного життя – інтелектуального, емоційного і вольового" – наголошував відомий педагог [9, с. 14].

Висновки. У формуванні позитивного ставлення до праці значну роль відігравали такі чинники: самообслуговування; змістовна праця, її правильна організація; своєчасна допомога з боку вчителя та його особистий приклад; матеріальні та моральні мотиви; вікові, анатомо-фізіологічні і психологічні особливості дітей, а також їх індивідуальні особливості; психічні та дидактичні аспекти.

Подальшого дослідження потребують форми і методи позаурочної діяльності та їхнє використання у формуванні позитивного ставлення до праці в сучасних умовах, вивчення ролі сім'ї та громадськості у вихованні любові до праці.

Література і джерела

1. Близнюк В. М. Совместная работа школы и рабочих коллективов по воспитанию коммунистического отношения к труду у старшекласников (на материалах и опыте осуществления воспитательной работы в условиях трудовой подготовки учащихся городских школ) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «теория и история педагогики» / Василий Маркович Близнюк – Киевский государственный педагогический институт им. А.М. Горького. – К., 1966. – 30 с.
2. Глуценко А. Г. Опыт организации сельскохозяйственного труда школьников / Андрей Георгиевич Глуценко // Школа и производство. – 1966 – № 10. – С.35–36.
3. Левченко І. П. Формування в учнів творчого ставлення до праці / І.П.Левченко, І. К. Матюша. – Київ : Знання, 1971. – 46с.
4. Матюша І. К. Трудове виховання в школі / Ілля Кирилович Матюша. – Київ : Радянська школа, 1969. – 215с.
5. Мельниченко Б. Ф. Трудовое воспитание учащихся 5-8 классов школ-интернатов Украинской ССР : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «теория и история педагогики» / Борис Федорович Мельниченко – Киевский ордена Ленина государственный педагогический институт им. Т.Г.Шевченко. – К., 1966. – 21 с.
6. Про затвердження заходів по дальшому поліпшенню роботи по професійній орієнтації та трудовому вихованню учнів у загальноосвітніх школах Української РСР : Постанова колегії від 15 жовтня 1969 р // Збірник наказів та інструкцій Міністерства освіти Української РСР. – К.: Радянська школа. – Січень, 1970. – № 1. – С.12-23
7. Про хід проведення Республіканського конкурсу «Юні техніки – Батьківщині», присвяченого 40-річчю піонерської організації імені В.І.Леніна : Наказ № 163 від 21 липня 1961р. // Збірник наказів та інструкцій Міністерства освіти Української РСР. – Київ: Радянська школа. – Серпень, 1961. – № 16. – С.2-5
8. Ряхухин Н. А. Научно-педагогические основы трудового воспитания в восьмилетней трудовой политехнической школе (на материалах школ УССР) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «теория и история педагогики» / Николай Аркадиевич Ряхухин. – Киевский государственный педагогический институт им. А.М. Горького. – К., 1966. – 20 с.
9. Сухомлинський В. О. Виховання в учнів любові і готовності до праці / Василь Олександрович Сухомлинський. – Київ : Рад. шк., 1959. – 46 с.

10. Ткаченко І.Г. Трудове виховання старшокласників/ Ілля Гурович Ткаченко. – Київ : Радянська школа, 1971. – 144 с.

11. Шушківський О.О. Суспільно корисна праця учнів/ Олександр Олександрович Шушківський. – Київ : Радянська школа, 1963. – 70 с.

Актуальність теми обумовлена насущними проблемами виховання дітей, формування у них трудолюбия. Раскрыто историко-педагогический опыт формирования положительного отношения к труду у подростков в Украине в течение 1950 - 1970 годов, который является ценным для организации педагогического процесса. Рассмотрены в статье психологический и дидактический факторы, влияющие на формирование положительного отношения к труду, роль ручной и общественно полезного труда в воспитательном процессе, условия и требования к организации труда, которые могут быть использованы в дальнейшем при формировании положительного отношения к различным видам труда в современных условиях.

Ключевые слова: подростки, положительное отношение к труду, педагог, школа, Украина.

The actuality of the subject is caused by the urgent problems of upbringing children, the formation of their diligence. The historical - pedagogical experience of a positive attitude to labour in teenagers in Ukraine throughout 1950-1970 s has been considered, which is valuable to the organization of pedagogical process. In the article psychological and didactic factors are considered, which influence the formation of a positive attitude to labour; as well as the role of handmade and social work in the educational process, the conditions and requirements for the organization of labour, which can be used in to further with the formation of positive attitudes of different types of work in the current conditions.

Key words: teenagers, a positive attitude to work, teacher, school, Ukraine.

УДК 378-371.14

ЗМІСТ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І_ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Кушнір Іван Іванович

м.Мукачеве

У статті аналізуються підходи до змісту маркетингової компетентності фахівців, визначається її місце в управлінській діяльності керівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Розглянуто маркетингову компетентність освітніх працівників з позицій різних теоретичних підходів. Головною складовою у сфері професійної управлінської діяльності педагога визначено самоменеджмент. З'ясовано характеристики маркетингової компетентності керівників освітніх закладів.

Ключові слова: маркетингова компетентність, характеристика маркетингової компетентності, складові маркетингової компетентності, самоменеджмент.

Система керування педагогічним коледжем, яка базується на концепції неперервної педагогічної освіти – це принципово нова, перспективна сфера застосування маркетингу, де він займає ключові позиції. Таким чином потенціал маркетингової діяльності педагогічного коледжу спрямовується на позиціонування освітніх технологій та освітніх послуг для споживачів, підвищення рівня конкурентоспроможності та престижу навчального закладу.

Також слід зазначити, що «маркетинг» відноситься до міждисциплінарних понять (він широко використовується у соціології, економіці, педагогіці, управлінні, психології). Використання маркетингу в вищих навчальних закладах стає сьогодні вкрай актуальним, тому що дозволяє поширювати кількість і якість освітніх послуг; підвищувати зріст професійної майстерності викладачів, мотивувати їх на міцність навчального процесу; удосконалювати мікросередовище навчального закладу, враховувати запити замовників [2].

Питання діяльності вищої школи в аспекті підготовки педагогічних кадрів на засадах компетентного підходу розглядаються у працях В.Кременя, І.Беха, С.Гончаренка, В.Дивака, С.Королюк, Т.Оболеньської, О.Овчарук, О.Падалки, О.Савченко, М.Євтуха, М.Ярмаченка та ін.

Незважаючи на чисельні публікації з проблеми компетен-

цій у спеціальній літературі, а також зацікавленість цією проблематикою практиків, необхідно констатувати недостатню розвиненість як методичного інструментарію діагностування маркетингової компетентності, так і її змісту та структури, з метою подальшого розвитку управлінських умінь керівника навчального закладу.

Мета статті – проаналізувати зміст маркетингової компетентності керівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

А.Балабанець, яка розуміє маркетингову компетентність як «інтегровану сукупність маркетингових знань, вмінь, навичок і можливостей для формування найвищої цінності для споживачів, що забезпечує стійкі конкурентні переваги підприємства [1, с.246]

Ю.Логвіна при дослідженні маркетингової компетентності виділяє такі інтегративні її елементи:

- 1) професійна маркетингова компетентність – характеризується професійними знаннями та умінями їх застосовувати;
- 2) функціональна компетентність – виражена через ключові функції стратегічного управління маркетинговою діяльністю, які реалізують основні напрями прийняття управлінських рішень;
- 3) інтелектуальна маркетингова компетентність – виражається у наявності персоналу, спрямованого на аналітичне мислення і здійснення компетентного підходу до управління маркетинговою діяльністю;
- 4) ситуативна маркетингова компетентність - це уміння швидко реагувати та адаптуватися до відповідної ситуації;
- 5) соціальна маркетингова компетентність – виявляється у відносинах зі споживачами, діловими партнерами тощо [5, с.112-119]

Е.Дихтель, Х.Хершген у дослідженнях маркетингової компетентності виділяють професійну компетентність, компетентність прийняття рішень і соціальну компетенцію [3]. Наприклад, з економічної точки зору в дослідженні Ю.Соловйовою маркетингова компетентність розглядається як особлива форма сус-